

Ára: 1 lej

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány közérdekű lapja

XIII. évfolyam 3. szám 2009. március

BORSZÉKI RENDEZVÉNYEK MÁRCIUS IDUSÁN

Hagyományaink szerint az idén is megemlékeztünk az 1848/49-es forradalom és szabadságharc kitörésének napjáról. Fontos a méltóságteljes ünneplés, amely erősíti az összetartozás érzését, a nemzeti öntudatot. Ugyan nincsen sem Nyerges-tetőnk, sem Petőfi vagy Kossuth szobrunk, de van egy közös múltunk, amelynek emlékét ápolni kell. Ez a szimbolikus helyszín, a Hősök emlékművel, meg a Kossuthkopjafával éppen elegendő, hogy őrizzük őseink és hőseink emlékét, 1848 eszméjét.

Ünnepi megemlékezésünk pénteken kezdődött az iskolában, majd folytatódott vasárnap a római-katolikus templomban, az ünnepi szentmise keretében. Az alkalmi műsort ez alkalommal is a Zimmethausen Iskolaközpont tanulói mutatták be, Ballai Erzsébet és László Tibor vezetésével. A városi rendezvény Alsóborszéken az Emlékparkban folytatódott, ahol a Bajkó Sándor vezette fúvószenekar nemcsak a Himnuszt, hanem Kossuth indulókat és nótákat is játszott. A rendezvényen ünnepi beszédet mondott Bakos Balázs borszéki plébános, illetve Szabó Tibor az RMDSz alelnöke,

a város alpolgármestere. Bensőséges hangulatban zajlott a megemlékezés.

Az ünnepség végén koszorúzásra is sor kerül. Az Önkormányzat, az RMDSz városi szervezete, valamint a Magyar Polgári Párt helyi szervezete helyezte el a kegyelet koszorúit a '48/49-es emléktáblánál, valamint a Kossuthkopjafánál, mintegy szimbolizálva a sokat emlegetett összefogást.

Ez alkalommal, az idő is velünk tartott, ha nem is volt nagy meleg, de kellemesen sütött a nap, ami bátorítólag hatott a hallgatóságára is. Szép és felemelő ünnepség részesei voltunk.

A Borozó is délután alkalomhoz illő zenével várta az ünnepelni óhajtókat.

Farkas Aladár

MÁRCIUS IDUSÁN

*Mélyből futó - tűzben
álló szédületes árok
remény-fosztlány hozza
célből fosztottan viszi -
időtlen térben forog
utánad iramodván
senki földjén landol.*

*Teremt is néha vonzó
időt - míg ketyeg ama
zárolt óra a fejben -
elmében kong a lélek
nálad nélkül nem is
ölelne - ölne - hisz
ittén már a törvény
ökle sújt le oda -
délben este s reggel
indul veled is az űrkomp
keresd - találd meg újra
ereidben a fény márciusát.*

Pethő László Árpád

HAVI INTERJÚ MIK JÓZSEFFEL, BORSZÉK VÁROS POLGÁRMESTERÉVEL

Polgármester úr, a legutóbbi beszélgetésünk óta egy újabb hónap telt el. Mit kell tudni a város lakóinak, olvasóinknak ez eltelt időszakról?

Mik József: Sajnos a város még hibernál, lassan jön a tavasz, ezért fontos városépítési és rendezési munkálatokra nem kerülhetett sor. De annál több idő maradt tervezésre, kapcsolatépítésre. Többször voltam a megyeközpontban, meg Bukarestben, ahol találkoztam a Fejlesztési miniszterrel, a Turisztikai-, Oktatási- és Egészségügyi miniszterekkel. Le reagáltam Elena Udrea miniszter asszony azon kijelentését, amiben azt hangoztatta Kovásznán, hogy Hargita megyében csak Tusnádfürdő és Parajd kap pénzt fejlesztésre. Ismertettem a borszéki helyzetet. Valamikor országos második legismertebb fürdője volt Romániának, és az állam a hibás azért, hogy idáig romlottak a viszonyok, mert a háttérből lerendezett privatizálásban nagy szerepe volt. Jelenleg is az állam az, aki Borszékről elvisz évi 60 milliárd régi lejt, és ebből szinte semmit nem ad vissza. Miből tartjuk fenn a várost, az oktatást, miből legyen pénzünk tervekre, meg a pályázatoknál az önrészre. A Borvizek útja projekt esetében 35%-os önrészt kell fizetnünk, a szennyvíz esetében, pedig 22%-ot. Készül a Kezelőközpont előtanulmánya, április közepére kész lesz, utána készítjük a kivitelezési tervet is. A Hargita Megyei Tanács 2 milliárd régi lejjel támogatja a Borvizek útja projektünket.

Amaran, részt vettem a Fürdővárosok Országos Tanácskozásán, ahol elhatároztuk, hogy közösen fogunk fellépni a

Balneológiai turizmus fellendítéséért, valamint azért, hogy a helyi ásványkincsek jövedelmének egy bizonyos része helyben maradjon.

Részt vettem Bukarestben, a Romániai Városok Országos Szövetségének az összejövetelén. A turisztikai minisztériumnál leadtam a sípálya projektet amelyre a miniszter asszonytól ígéretet kaptam, hogy felkerül az országos prioritás listára, ami azt jelenti, hogy állami támogatást is kapunk a kivitelezéshez. Március 26-án Borszékre látogat a minisztérium két munkatársa terepszemlére valamint, hogy az itten tapasztaltak alapján megoldásokat keressenek városunk segítségére. Áprilisban idelátogat a miniszter asszony is.

Szeretném, ha Borszék jövő őszre visszanyerné az „országos turisztikai érdekeltégű település” rangját. Nyárára várható a kultúrház felújítására szóló program beindítása. Ebbe a programba a Megyei Tanács 1,5 milliárd régi lejjel támogat. A tömbházak hőszigetelési programja folyamatban van, tehát a '90 előtt épített tömbházak külső hőszigetelésére a Lakástulajdonosok Szövetsége leteheti a pályázatot. Nemrég megtartottuk a Lakástulajdonosok gyűlését, ahol ismertettük a hőszigetelési lehetőségeket. A jelenlévők többsége jónak találja a programot és támogatja az elképzelést.

Mikorra várható a város 2009-es költségvetése?

Mik József: Most dolgozunk a költségvetés tervezeten. A sarokszámok már megvannak. Jövő héten közmeghallgatást tartunk a lakossággal ebben a témakörben, és remélhetően április 10-én már

lesz elfogadott költségvetése a településnek. Szerettük volna még ebben a hónapban megszavazni, de sajnos nem kaptuk meg a megyétől a szükséges adatokat, ezért marad az előterjesztés, megvitatás április elejére.

Az alpolgármester részt vett egy megbeszélésen Csíkszeredában, az ásványvizek hasznosítása témakörben. Itt is szóba jött, hogy Bukarest inkasszálja a palackozás utáni illetéket, és ebből semmi nem marad a városnak, annak ellenére, hogy a források a településünkön találhatóak.

Jó hír, hogy megalakult a Gyilkostó-Borszék Turisztikai Egyesület, amelynek tagjai a Gyergyó-i medence települései. A célunk, hogy Borszéket visszacsatoljuk a Gyergyószentmiklós- Szárhegy - Ditró - Békási szoros - Gyilkostó turisztikai körforgásba, valamint, hogy közösen lépünk fel a Bukovinai Turisztikai Egyesülettel a környék turisztikai potenciáljának népszerűsítéséhez.

Lassan itt a tavasz, lesz-e patakmeder takarítás?

Mik József: A tavaly is megszerveztük, a terepmotorosok segítségével. Remélem az idén több civil szervezet, bekapcsolódik ebbe a tevékenységbe, hiszen mindnyájunk érdeke, hogy a város vizei, vízpartjai tiszták legyenek.

Örömmel mondhatjuk, hogy az idei március 15-i ünnepségen a borszékiek szép számban jelen voltak és bekapcsolódtak a megemlékező ünnepségbe. Köszönet érte a résztvevőknek.

Köszönöm a beszélgetést.

2009. március 23.

Farkas Aladár

RENDES HAVI TANÁCSÜLÉS

A borszéki Önkormányzat torkos csütörtökön tartotta rendes havi ülését. A tíz napirendet megelőzően Bende Sándor, megyei tanácsos meghallgatta a tanácsos urak panaszait, óhajait. Elsőként az Orotván áthaladó megyei út rehabilitálása szerepelt, amely visszatérő motívumként áll a testület érdeklődési körében. Ez a két évszázados út már évek óta nagyon elhanyagolt állapotban leledzik. Szinte teljesen alkalmatlan személyautóval való közlekedésre. Erre kértünk támogatást a Megyei Tanácstól (nem először). A település turisztikai potenciáljának növelése érdekében, jó volt Elena Udrea miniszter asszonyt Borszékre csalogatni, hogy lássa, hová süllyedt, a valamikori világhírű fürdőváros, és támogassa a gyógyturizmust. Újabb ANL lakásokra lenne szükség, hogy az államosított villákban lakókat ki lehessen lakoltatni, és elkezdődjön a régi patinás épületek felújítása.

A testület gyorsított ütemben tárgyalta a napirenden szereplő pontokat. Nem sok hozzászólás, vita volt, lévén, hogy a frakcióban ezek meg letisztultak. A leendő sípályáról eladtak közel 700 köbméter fát, hogy neki lehessen fogni a talajmunkálatoknak. Újabb adókedvezmények jóváhagyására került sor, azon személyek esetében, akiknek jövedelme 500 lej alatt van. Újból elfogadtuk azt a határozatot, amely lehetővé teszi az iskolai tanműhely felújítását. Módosítottunk egy korábbi határozatot, amely növeli a lakosság, és a cégek kötelezettségeit, ami az épületek, kerítések karbantartását illeti. A már tíz éve vitatott városcímer legújabb változatát hagyta jóvá a testület. Hogy ebből mikor lesz címer, azt még a jószasszony sem tudja megmondani. A testület jóváhagyta a kapcsolatfelvételt egy jogi tanácsadói irodával, hogy állandó jogi asszisztenciánk legyen.

F. A.

„Legtöbb, amit ember elérhet, hogy hiányzik”
(Szilágyi Domokos)

IVÁCSONY JÓZSEF (1951-2009) SZABÁLYTALAN BÚCSÚ

Hát leléptél, hirtelen és csendesen, feltűnés nélkül. Hiszen még elmene-telek napján is kerestelek, számítottam a segítségedre egy kényesnek mondható újság-ügyben. Mikor nem válaszoltál a telefon hívásomra- hogyan is válaszhattál volna?! – nyugodtan elkönyveltem, hogy később, másnap minden tisztázódik. Nem tudtam, hogy nincs számodra másnap. Földi életed homokóráján végleg lepergett a homok.

Megszoktuk, hogy mindig mindenben lehet(ett) Rád számítani. Nagyvonalúan és elnézően kezelted amatőr újságírói működésünket, sokadszor is kijavítottad ismétlődő hibáinkat, biztattál és bátorítottál, partner voltál minden jó kezdeményezésben, s ha türelmedet nagyon próbára tettük, akkor néhány ószinte, keresetlen szóval letoltál. Soha nem volt érte sértődés, nehez- telés. A jó ügy érdekében történt. Bár életed nagy részét nem Borszéken töltötted, soha nem szakadtál el ettől a helytől, ettől a tájtól. Minden halottak napján találkozhattunk Veled, jelen voltál a Borszéki Napokon, ahányszor csak időd és egészséged engedte, haza jöttél. Bábáskodtál a legtöbb Borszékről szóló ki-

BÚCSÚ EGY BORSZÉKÉRT SZÍVVEL- LÉLEKKEL ÉLŐ BARÁTUNKTÓL

Újra egy lesújtó hír érkezett. Meghalt **Ivácsony Jóska**. A hír letaglózta az ismerősöket, barátokat, hiszen alig másfél hónappal ezelőtt még hazajött, arra a disznóvágásra, amit az Önkormányzat szervezett, hogy találkozhasson barátaival, szomszédaival, ismerőseivel. Jól érezte magát, és ami a legfontosabb, tele volt tervekkel. A nyár folyamán ki akart jutna, Magyarországra, hogy Ópusztaszeren megnézze a Feszty Körképet. Ugyanúgy el akart jutni a régi magyar-román határátkelőkhöz. A Források januári számában elkezdte az önéletrajzát közölni, helyszűke miatt a februári számba nem került be a folytatás. Nyomdaigazgatóként, bábáskodott a Borszékért Alapítvány kiadványainak megjelenésében, és a Források több mint 12 éves folyamatos megjelenésében is oroszlán része volt: szerkesztés, tördelés, stb. Rendszeresen részt vett a szerkesztőségi megbeszéléseken, tapasztalatcseréken, ahol szakmai meglátásai, tanácsai mindnyájuk részére jól fogtak. Mindig élénken követte a városunkban zajló eseményeket, és ha kellett kemény bírálatral illetve a hiányosságokat, vagy azok elkövetőit. Ugyan rég, hogy elköltözött Borszékéről, de sosem tudott tőle elszakadni. Nemcsak Halottak napján látogatott haza, hanem itt volt a Borszéki Napokon is, a Böllér Napon is, régebben aktív dolgozó korában még gyakrabban. Vese elégtelensége és egy korábbi infarktusa, kényszer nyugdíjba kergette, de így is tevékeny maradt. Elvállalta a Lakástulajdonosok Szövetségének elnöki tisztségét, nyári lakot épített a Hargita lábánál, ahová szívesen kijárt gombászni. Örült a lánya sikeres házasságának, és várta a fia nősülését. Örömmel újságolta legtöbbször, hogy az eljegyzés már megtörtént.

Újra szegényebbek lettünk egy baráttal, egy igaz emberrel, akire bármikor lehetett számítani. Egy úr marad utána, amit nem lehet pótolni.

Az isten adjon örök nyugalmat neki. Emléke örökké élni fog.

advány megjelenésében. Szándékodban volt egy hosszabb lélegzetű írásban „Csodavilág a Kárpátokban” címmel megörökíteni mit jelent Neked ez a hely. Nem tudom, mennyit sikerült papírra vetni belőle? A már megjelent első rész sokat ígért. Egy minden idegszálával szülőföldjéhez kötődő, érző ember őszinte vallomása.

2007 őszén, egy szép novemberi szombat délután, mielőtt zánkányszéki barátainkkal találkoztunk, még elsétáltunk a Bagolyvárhoz, úgy öregesen, betegesen. Számodra, a fizikai megerőltetés miatt, felért egy expedícióval. Az egésznek, talán a bágyadt napsütés és a hulló falevelek miatt is, búcsú hangulata volt, amiben volt öröm és elégtétel, hogy sikerült. És ki nem mondott, csendes szomorúság.

Halálod híre fejbe kólintott, lebénított. Aztán mikor lassan gondolkozni kezdtem, eszembe jutott, hogy nem is olyan régen megegyeztünk, megírjuk egymás nekrológját, s mikor aktuális lesz a „dolog”, csak rákattintunk a szövegre és beírjuk a dátumot. Humor dolgában nem álltál rosszul... Most az egyszer cserben hagytál, én meg bámulom a monitort és próbálok eleget tenni az ígéretemnek: értelmesen és érdemben írni Rólad, búcsúzóul. Nem megy... Majd egy borszéki Ki kicsodában pótoljuk. Most csak azt tudom mondani, hogy máris nagyon hiányzol. És nagyon fáj, hogy elmentél.

Isten Veled, Jóska! Emberi gyarlóságaidat földi szenvedésseddel, remélem, bőven levezekelted. Emléked legyen áldott, nyugalmad csendes.

Kolbert Tünde

IN MEMORIAM IVÁCSONY JÓZSEF

Ismét szegényebbek lettünk. Itt hagyott egy barátunk, aki fontos volt számunkra. Ráadásul oly hírtelenséggel, hogy rá sem tudtunk készülni a búcsúra, az elválásra. Mint derült égből a villámcsapás, úgy ért mindnyájunkat: családtagokat, barátokat, szomszédokat, ismerősöket. Nem adta semmi jelét, hogy nem akarná folytatni földi pályafutását. Annál nagyobb volt a döbbenet, hogy már nincsen közöttünk. Túl az első sokkon, hogy már nincsen, a temetésen tapasztaltam azt az óriási rokonszenvet, amit Székelyudvarhely lakossága, régi munkatársai, rokonai, barátai, közéleti személyiségek, Borszék lakói nyilvánítottak iránta és családja iránt, az viszonylag megvigasztalt. Nem élt hiába. Az emberek ismerték, és holtában is elismerték szakmai tudását, empátikus készségét, jóságát. Jó volt látni, hogy Udvarhely szinte minden társadalmi rétege képviseltette magát, és elkísérte utolsó útjára. Nem élt hiába, nyomot hagyott maga után, és gyerekei tovább viszik szellemi hagyatékát, gondozzák, ápolják emlékét. Hasonlóképpen tesszük mi is, barátai, borszéki honfitársai.

Adjon az Isten örök nyugalmat, és emléke éljen örökké mindnyájunk körében.

*Őszinte részvétellel
Farkas Aladár*

NŐNAPI MEGEMLEKEZÉSEK BORSZÉKEN

KI ÍRJA SZÉLBE, VERSBE

*Lesznek majd csendben felsejlő csodák
s nem lobbanhatnak fel tekintetemben.
Ki tesz hitet egy nőnek majd nevemben?
Kit vág a szél, kiért vannak szobák?*

*Kit ámít nyáron fenyő-s szénaillat,
ki riad, hogyha hársat tör vihar?
Tejjel tenyérből árvát ki itat?
Ha meghalok másnak intesz, kacintasz.*

*Ki csókol szájon majd szakértelemmel
téged, ha hoz a hajnal, alkonyat?
Ki mér helyetted téged végtelennel,*

*ki írja szélbe, versbe hangodat?
Az öregség lélekben megvakít,
te nem seghetsz s az Isten sem segít.*

Kamenitzky Antal

CSÓKOLD AZ ÉGRE

*Öreg ember, majdnem, hogy föld alatt jár,
az ég kéksége szemében kihunyott.
Még itt téblábol pedig nem marasztják,
szó és mosoly a száján elvirult.*

*Öreg ember, kevés ki benne még hisz.
Teszi a dolgát, még használható,
épp megteszi, de nem dob rá felényit.
Nem választják, pedig választható.*

*Látod, tudom: ilyen az öreg férfi.
Nem tékozol, csak rád érzelmeket,
sóvár szegény, de kevéssel beéri.*

*Halottja nincs, de minden nap temet.
Gyönyörű démon, csókold őt az égre!
A földön járt, nem tudni, hogy mivégre.*

Kamenitzky Antal

Habár mozgalmi eseményekhez kapcsolódik a Nőnap ünneplése, szépen meghonosodott vidékünkön is. Ebben lehet, hogy a kereskedelemnek is hatása van, de mindegy. Az a fontos, hogy van és élünk vele. Jól érezzük magunkat a nőkkel.

Borszéken, több szórakozóhelyen is szerveztek nőnap mulatságot. A *Borozó* szombat este és vasárnap délután várta ünnepelni óhajtóit, Potyó Gyuri zongora estje szórakoztatta a nagyérdemű közönséget. Az *Intimbár* is élőzenés műsort biztosított az ünnepelteknek, Nagy Levente és bandája jóvoltából. A Szilveszterkor beüzemelt *Korona* panzió is élő zenével várta szombat este vendégeit, a zenét Birman Ottó, (szintetizátor), Mosneág Gellért, (gitár), Móga Attila (szájharmonika) és Pop Annamária (ének) biztosította. Ugyanez a csapat húzta a talpalávalót a *Falóban* vasárnap délután.

A cserkészek, zöld szívesek Hóvirág túrát szerveztek a Bükkfák aljában, ahol a késői tél ellenére már megjelentek a tavasz első hírnökei. A Polgármesteri Hivatal virágházában is kinyíltak a fréziák. Ha lassan is, de itt a tavasz.

A római-katolikus plébános is köszöntötte a nagymise alkalmával a lányokat, asszonyokat, édesanyákat, és virtuálisan egy szál virágot is adott nekik, majd Mazai Tihamér egy szép, nőkről szóló verset olvasott fel. Minden munkahelyen megemlékeztek a női munkatársakról, és bár egy szál virágot ajándékoztak nekik. Megéremlik.

Farkas Aladár

NYELVMŰVELÉS A KAZINCZY SZELLEMEBEN NAPJAINKBAN

A magyar nyelvnek sajátos ízt ad a tájnyelvi hangzás. A nyelvnek gondolatközlő funkciója mellett identitásjelző funkciója is van. A nyelvhasználat jelzi, hogy mikor melyik közösséggel vállalunk azonosítást, de jelzi azt is, hogy az adott közösségen belül milyen társas szerepet töltünk be.

A nyelvhasználat közösségi identitást jelző szerepe az, ami miatt érzelmekkel viszonyulunk a nyelvhez vagy a nyelvváltozatokhoz. Ha saját közösségünk védelmet, biztonságot jelent számunkra, akkor az általa használt nyelvváltozathoz is pozitívan viszonyulunk, ha a közösség kirekeszt, akkor azt a nyelvváltozatot sem szeretjük, amely ezt a közösséget szimbolizálja. Nem mindegy az sem, hogy mások hogyan viszonyulnak a mi nyelvünkhöz, nyelvváltozatunkhoz: ha értékeli, erősítheti kötődésünket, ha lenézi, megszegyenítenek miatta, akkor nagy a veszélye, hogy nemcsak nyelvváltozatunkkal, hanem saját közösségünkkel kapcsolatban is negatív attitűdjeink alakulnak ki.

Amióta beszélnek-beszélünk határon túli magyarokról, azóta **beszelnünk kell** kétnyelvű magyarokról is, Erdély esetében pedig magyar-román kétnyelvű magyarokról. A kétnyelvű magyarnak nyelvi szabályai és nyelvhasználati gyakorlata eltér az egynyelvű magyarokétól, mivel a kétnyelvűek egynél több nyelvet tudnak valamilyen fokon, s azt a két nyelvet, amit tudnak, nem tudhatják egymástól izoláltan használni. Az egyik nyelv tudása színezi a másikat. A két nyelv bizonyos szabályai időnként átfedik egymást (interferálnak).

A román nyelvi interferencia következtében jön létre olyan mondat a romániai (igénytelenebb) beszédben, mint például: „Adtam egy telefont a barátnőmnek”. Az interferencia különféle megnyilvánulásait más-másképpen ítélik meg a beszédpartnerek. Az egynyelvűeknek feltűnik az, amit ők másképp mondanának. Ha kétnyelvű beszél a kétnyelvűvel, az egynyelvűek számára furcsa megnyilatkozást észre sem vesznek. A magyarországi magyarok azonnal észreveszik a másságot, ha aragázzról, vinetárról hallják beszélni az erdélyi magyarokat. (Egy másik jó példa erre a jelenségre az a megtörtént eset is, amely szerint az Erdélyből Magyarországra származott tanárnő a „Zéró tanárnő” becenevet kapta, amiért a nullát következetesen zérónak mondta.)

A nyelvi kölcsönzések vizsgálatában a szókölcönzés kapta a legtöbb figyelmet. De nemcsak szavakat, hanem hangtani, mondat-tani, szövegszerkesztési szabályt is kölcsönöznek. A lexikai kölcsönzés következő típusait lehet megkülönböztetni: **direkt kölcsönzések**, ilyenek a gogos (paradicsompaprika), kalorifer (fűtőtest), **hibridkölcsönzés** (részfordítás) pl. somerpénz (munkanélküli segély), úszóbazin (úszómedence) stb., **indirekt kölcsönzés** – ennek fajtái a tükörszók és tükörjelentések.

A kétnyelvűség az erdélyi magyarok számára (is) azt a formát jelenti, amelyben az egyik nyelv kiszorítja a használatból a másikat. A kétnyelvű iskola pedig az asszimiláló iskolát jelenti. Ennek oka az, hogy a trianoni határokon túlra (innen) rekedt magyarság a kétnyelvűséggel, mint anyanyelvét kiszorító jelenséggel találkozott.

Ha egy nyelv beszélő egy másik nyelvből szavakat vagy szerkezeteket kölcsönöznek, annak mindig van valami oka. A romániai magyarok nem ingáznak, hanem navétáznak, nem üdítőt, hanem hűsítőt vagy szukkot isznak, tréninget viselnek, nem szabadidőruhát vagy melegítőt. A kölcsönzés oka, hogy a kisebbségi magyar beszélők anyanyelvében nem volt jelölője ezeknek a fogalmaknak, és természetes, hogy ezek nevét nem a magyarországi magyarból vették át, mert nem a magyarországi magyar kultúra közvetítésével ismerték meg őket.

Ha ezeket a jelenségeket ilyen szépen felismerjük, magyarázzuk, értékeliük, annál inkább arra kell törekednünk, hogy nyelvhasználatunkat az igényesség és tisztaság határozza meg.

Ballai Erzsébet

MI LESZ VELED, EMBERKE AVAGY KI NEVELI A GYERMEKET...?

A neveléshez, akárcsak a focihoz és a politikához, mindenki ért. Néha legjobban azok, akik nincsenek is abban a helyzetben, hogy gyakorolják. De mi van és mi lesz (!) - ide szívem szerint sok kérdő- és felkiáltójelt tennék, hátha hatásosabb lenne a feljajdulásom-, ha éppen azok vizsgáznak gyengén, akik ezért felelősek? Még a gyenge fociteljesítmény is fájdalmasan érinti a sport rajongóit (lásd a dicsőséges múltú magyar futballt), a rossz politikálás hosszú évekre nyomoríthat meg egy egész országot, de ha a nevelés körül vannak komoly bajok, akkor már az alagút vége sem látszik, a jövőbe vetett hit foszlik semmivé, és élünk a percnek, a mának, perspektíva nélkül. Mert a gyerek a jövő - úgy a család, mint a társadalom- záloga. Nagy közhely, de igaz. S most e bevezető után ismét megkérdezném: mi lesz veled, emberke? Ki nevel téged? Milyen felnőttet nevelünk szülők, iskola, társadalom- mind együttesen? Egy másik közhely: a gyermek egész életét döntően befolyásolják az első években szerzett tapasztalatok. Az a bizonyos hét év gyermekszoba... ismerős még a kifejezés? Mi van a gyermekszobában? Sok drága játék, TV, a nagyobbaknak számítógép a hozzátartozó ketyeréssel, a gyerek zsebében mobiltelefon (legyen mivel szórakozzon majd az iskolában is, ha órán unja a rizsát), jó esetben néhány könyv is. Új idők új gyermekszobája. Viszont sokszor hiányzik a szülő jelenléte, aki beszélgetne, játszana a gyerekekkel, aki a gyerek kérdéseire azonnal válaszolna. Játék közben el kellene beszélgetni, megfogalmazni bizonyos elvárásokat. A gyerekek nemcsak jogai, de kötelességei is vannak. Van erre idő? Nincs vagy legalábbis nincs elég. Világszerte készült felmérések bizonyítják, hogy miközben a gyermekek szinte mindent megkapnak anyagiakban, egyre kevesebb időt fordítanak rájuk. A szülő dolgozik, elfoglalt egész nap, este pedig neki is jár egy kis kikapcsolódás a TV előtt. Sem türelme, sem ideje foglalkozni a gyerekekkel, kikérdezni a nap eseményeiről: mi történt az óvodában, iskolában, mit tanult, van-e piros/fekete pont, jó vagy gyenge jegy, kivel barátkozott vagy verekedett össze ... Mi történik, ha valami nemkívánatos eseményről vagyunk kénytelenek tudomást venni? Puskázott, szemtelen volt, netán lopott vagy összeverte a kisebbeket? Ha felelősségre vonjuk, érdemes hosszabban elbeszélgetni vele, fenntartással kezelni a magyarázatát és ne elfogadni a legkézenfekvőbb igazolást (nem is úgy volt, nem én kezdtem, stb.). Sajnos általában sokkal sommásabban "intézik" a gyerek viselt dolgait: keresünk és mindig találunk bűnbakot, mintegy felmentve a gyereket és sajátmagunkat is a felelősség alól. Kényelmesebb és pillanatnyilag könnyebb az iskolát, a tanárt, stb, a "másikat" hibáztatni, mint utánajárni, mi van a dolgok mögött. Mert mindig van valami, amit érdemes volna kideríteni, első sorban a gyermekünk érdekében. Hogy tanuljon az esetből és ne ismétlje meg. Nem szentenciákkal nevelünk, hanem minden percben saját viselkedésünkkel. Ha felületesen intézünk el egy-egy "botlást", akkor a gyermek úgy gondolhatja, nincs nagy baj. Legközelebb is meg lehet próbálni, már ügyesebben. De visszatérve a felvetett kérdéshez: mi lesz belőled emberke? Felelősséget vállaló, becsületes, szorgalmas felnőtt vagy ügyeskedő, minden helyzetben talpra eső keljfeljancsi? Belátom, nagy fába vágtam a fejszemet. Amíg minden arról szól, hogyan lehet munka nélkül is jól élni, minden nagy törvényszegést (nagyot, mert a kicsit büntetik) megúszni-, árral szemben úszunk. Megoldást sem tudok javasolni, csak annyit: család és iskola lenne már partner a gyerek nevelésében. Első lépésnek elég is lenne... Ellenkező esetben két baba közt elvész a gyermek. S ezt ugye, senki sem szeretné?

Kolbert Tünde

ÉLETUTAK JÓ RÁJUK EMLÉKEZNI IN MEMORIAM SIKLÓDI ISTVÁN

Hajlamosak vagyunk megfeledkezni elődeinkről, azok munkásságáról. Ez része emberi gyarlóságunknak. Rohanunk a mindennapok zűrzavarában. Sokszor még magunkra sem jut elegendő időnk, nemhogy másokra. Azokról nem is beszélve, akik már nincsenek közöttünk. Pedig sokan sokat tettek Borszékért. Nem szabad ezek mellett úgy elmenni, mintha nem is lettek volna. Egy ilyen mulasztást szeretnék pótolni, közel két évtizedes késéssel.

Siklodi Pista bácsi Borszéken született 1908-ban, itt élte le a dolgos napjait, és itt halt meg 1990-ben. Kezdetben az ácsmesterséget tanulta ki, de volt fürdőmester, polgármester, bányamester, a község fáradhatatlan polgára. A magyaridőben fürdős szakmunkás oklevelet szerzett, amelyet a Magyar Fürdőalkalmazottak Országos Orvosszövetség Fürdőorvosi Szakosztálya szervezett. A Lobogó-fürdőnél volt fürdőmester, amely a ma omladozó kuglipálya helyén állt. Amikor az oroszok bejöttek, a második világháború alatt, akkor a Mélik-féle épületben, lévő kislágyban fürdette az orosz katonatisztek. Később masszőr, meg pedikűrös tanfolyamot is végzett. A háború végeztével, ő volt az első demokratikusan megválasztott polgármester a településen. A háború sújtotta község komoly anyagi gondokkal küzdött. Nagy volt a szegénység. A község háza szakszervelettel utazott be Csíkszeredába, hogy engedélyt kapjon a település erdejéből épületfa eladásra, amellyel enyhíteni lehetett

a lakosság gondjait-bajait. Segédje, Ambrus József volt, Lili néni férje. Itt dolgozott 1945-től 1949 decemberéig. Ekkor átmenet a csíkszeredai IREM- hez tartozó borszéki szénbányához, ahol bányamesterként dolgozott. A bányamesteri iskolát Campulung Muscelben végezte. Újításáért, amelyet Kamenyitzky Benedek és Vakkon Károly bányász mesterek segítségével valósított meg, 1957-ben újító címet kapott. Rá egy évre Bogdan Dezideriu bukaresti mérnökkel együtt újító szabadamat kaptak a Kalciumkarbonát gyár porfogójának korszerűsítéséért. 1962-ben a Fő- és Erzsébet források újrafoglalásáért Gheorghe Dej-től, az Államtanács elnökétől megkapta a Munkaérdemrend 3. osztály fokozatot. Ezek komoly szakmai sikerek, amelyek igazolják Pista bácsi szakmai tudását, a munkához való hozzáállását.

1971-ben az RKP 50. évfordulója alkalmából a pártmunkában és a szocializmus építésében kifejtett tevékenységéért érdem és díszoklevelet kapott, amelyet Nicolae Ceausescu írt alá. Rá egy évre, az Államtanács szabadalmi osztálya tüntette ki „25 éves a Köztársaság” éremmel. 1974-ben, pedig Elnöki Rendelettel lett kitüntetve „30 éve szabadult fel Románia a fasiszta uralom alól” ünnepség alkalmával.

Utolsó kitüntetését 1987-ben vehette át, a Hargita Megyei RKP propaganda titkáráról Brisc Katalintól. Nyugdíjas éveiben is aktív volt, a nyugdíjasok életét követte és segítette. Szabadidejében gazdálkodott, hobbiként méhészkedett. Adott pillanatban 42 család méhe volt. Két házasságából négy lánygyereke (Jolán, Olga, Zita és Judit) lett, akik továbbviszik szellemi hagyatékát, emlékét. Ezt az emléket kell tovább vigye a település közös emlékezetébe. Ezekből az egyéni sorsokból áll össze egy település történelme.

Farkas Aladár

(mellékletként egy portré, meg egy másik fotó az érmeiről).

FARSANGBÚCSÚZTATÓ ISKOLASZINTEN

Mint minden évben, az idén is megszerveztük az iskolások farsangbúcsúztatóját. A gyerekek izgalommal várták a nagy eseményt, amire már napok óta lázasan készültek: jelmezeket készítettek. A karnevál napján, alig lehetett bírni velük, az izgalom tetőfokra hágott. Végre, a zene jelezte az álarcos bál kezdetét. Fesztelen viselkedés, emelkedett hangulat jellemezte a maszkurások sokaságát. Végre kitombolhatták magukat úgy Istenigazából. A szervezőknek nem kis gondot okozott a legszébb jelmezek kiválasztása. Ötletesebbnél ötletesebb megoldások voltak: cumizó baba, arab kislány, szexis lányok, akiket természetesen fiúk alakítottak, cowboyok, cigánylány, indián, cica, bohóc, pillangó, macska, stb. Végül is osztályonként kellett díjazni, mert olyan sok szép és ötletes jelmez volt, hogy másképp nem lehetett volna értékelni. Az összejövetel másik fénypontja a tombola volt. A gyerekek nagy érdeklődéssel várták, hogy lesz-e szerencsájük. Sokuknak volt.

Habár évszázados népszokás a farsangbúcsúztató, településünkön, lévén, hogy nagyon heterogén a lakosság összetétele, alig él a hagyományos népszokás. Nincs se Cibere vajda, se

Konc király, de még Illés sincs, akit elégecsünk, búcsúztatva a telet, és várva a tavaszt.

NEMZETKÖZI TEREMFOCI TORNA BORSZÉKEN

Február utolsó hétvégéjén került megszervezésre az a nemzetközi terem labdarúgó torna, amelyen 4 csapat vett részt: a magyarországi Derecske nagyközség, Bánfihunyad, Észak-kelet Hargita válogatottja és a házigazda Borszék Öregfiúk csapata. Derecske Bihar megyében van, Hajdúszoboszlótól mintegy 18,5 km-re. Közel 10 ezer fős határ menti kisváros.

A teremtorna eredményei:

– Észak-Kelet Hargita–Bánfihunyad 4-0 (3-0).

Gólszerzők: Szócs-2, Gidró B.-1 és Pop 1.

– Derecske–Borszék 5-1 (3-0).

A Borszékiek becsületgólját Csatlós J. lőtte a 27. percben.

A kisdöntő eredménye: Bánfihunyad–Borszék 6-4 (4-4). A hazaiak góllövői: Csatlós 9', 12', Pop Cristian 10', 16' (7 m).

A döntő izgalmas percekét jelentett nemcsak az érdekelt

csapatoknak, hanem a nézőknek is. Derecske- Észak- Kelet Hargita Borszék 7-5 (4-2). A Borszékiek gólszerzői: Szócs S. 10', 22' (7 m), 24', Tamas P. 18', Benkes Zs. 35'.

A villámtornát a Nagy Károly vezette Derecskei Labdarúgók Sportegyesülete Öregfiúk csapata nyerte, 2. Észak- Kelet Hargita válogatottja, vezetőjük a ditrói Csibi Béla és Gidró Béla (Borszék) 3. Bánfihunyad, vezetőjük Csüdöm Ferencz. 4. Borszéki Öreg Fiúk, csapatkapitány Bíró Lajos.

Az Észak- Kelet Hargita csaptagban 8 borszéki játékos kergette a labdát: Benkes Zsolt, Chisluca Florin (kapus), Gidró Béla (csapatkapitány), Kolbert István, Pépel Attila, Szócs Pista, Tamas M. Petru, Tamas Cristian. Maroshévízről az Szócs Sándor, akit még a borszéki labdarúgás fénykorából ismerünk, Salamásról Balla Péter, Ditróból Csibi Béla és Bardócz Ferencz képezték a csapat bővített keretét.

A borszéki csapat összetétele: Bíró Lajos (csapatkapitány), Eigel Ferencz, Csatlós József, Fazakas Csaba, Fazakas István (kapus), Fokt Lucian, Pop Cristian, Rutter Elemér, Szócs Gábor, Szócs István, Vild Sándor,

A díjkiosztás után a csapatok a Pálma étteremben egy közös vacsorán vettek részt, utána Fazakas Csaba és Nagy Nándor zenekara szórakoztatta az öregfiúkat. Igazi bakzsúr volt, ének, tánc, meg danolászás. Rengeteg múltidéző dal hangzott el. A frenetikus hangulat jóval éjfél után hagyott alább.

Másnap a vendégek egy városnéző körutat tettek, meglátogatva a Borvízmúzeumot, és a város más nevezetességeit.

Farkas A.

KUTYASZÁN FOGATHAJTÓ VERSENY BORSZÉKEN

A január végére tervezett 5. Borszék-kupát február végén lehetett megtartani. Ekkora voltak a hóviszonyok elfogadhatóak. A versenyre, amelynek helyszíne a Tündérvölgy volt, nyolc településről 16-on neveztek be öt kategóriában. A két napos rendezvényen két futamot szerveztek. A pálya hossza 5 km volt, enyhén emelkedővel (ahol bizony rollerezni kell) és hosszú egyenes szakasszal, illetve egy kevés ereszkedővel.

A versenyt a gyergyóremetei For Fun Egyesület és a tusnádfürdői Green-Zone Egyesület szervezte, társszervező Hargita Megye Tanácsa. Médiapartnerek a Hargita Népe, a Csíki Hírlap és a Csíki Tv. Támogatók Borszék Város Önkormányzata, a Romaqua Group Rt, a Vendégvárók Szövetsége, és a Bosch. Terpbírók a Zimmethausen Iskolaközpont tanulói voltak.

A nyertesek rangsora, a futamidőkkel és az összesített idővel:

A hajtó neve	A vezérkutyaneve	Kategória	I. nap	II. nap	Összesített idő	Helyezés
Balla Róbert (Arad)	Rebi	B 1	19'56"	19'13"	39'09"	I.
Parajdi Zoltán (Csíkszereda)	Becks		24'45"	21'13"	45'58"	II.
Bencez Tibor (Csíkszereda)	Mókus		25'01"	22'03"	47'04"	III.
Both Hunor (Csíkszentmárton)	Nox	C1	21'09"	17'56"	39'05"	I.
Grosu Constantin (Balánbánya)	Jimmy		20'53"	19'04"	39'57"	II.
Kósa Ernő (Madélfalva)	Axel		30'39"	24'41"	55'20"	III.
Nagy Ioana (Balánbánya)	Nanack	C2	22'22"	21'22"	43'44"	I.
Vrabie Mariana (Balánbánya)	Shanack		27'56"	25'25"	53'01"	II.
Zágoni Zsolt (Sepsiszentgyörgy)	Mefisto		31'15"	31'15"	62'30"	III.
Erdély Sándor (Csíkszereda)		D 1.	21'30"	19'48"	41'18"	I.
Both József (Csíkszentmárton)	Black		22'48"	18'54"	41'42"	II.
Lacz Norbert (Csíkszentgyörgy)	Sumi		28'57"	29'31"	58'28"	III.
Basarab Robert (Balánbánya)	Ralf	D 2	26'36"	25'26"	52'02"	I.

Kovács Attila (Sepsiszentgyörgy)	Noks		33'53"	30'38"	64'31"	II.
Sándor Ernő (Gyergyószentmiklós)	Lemi és Liza		35'06"	33'34"	68'50"	III.
Barabás Tímea (Balánbánya)	Karim		35'06"	33'44"	68'50"	IV.

A B. kategória 6-os fogatot jelent, a C- kategória 4-es fogatot, míg a D-kategória 1-2 kutyás fogatot jelent. A betű utáni 1-es szám husky fogatot jelent, míg a 2-es szám malamut, vagy más fajtát.

A verseny legfiatalabb hajtója az alig 11 éves Lacz Norbert, aki már a tavaly is versenyzett Borszéken, de Basarab Robert is alig 13 éves. Tehát az utánpótlással nincs baj. A versenyzők három megyéből verbuválódtak Arad, Hargita és Háromszék. Öröndetes, hogy a lányok körében is kezd egyre népszerűbb lenni ez a csapatsport, a mostani három lányversenyző is ezt mutatja.

A nézők nagy öröme szép idő volt, a több mint 60 résztvevő kutyákat nemcsak megnézni, de megsimogatni is lehetett. Valóban nagyon szép husky, malamut és szamojéd fajtákat láthattak az érdeklődők.

Reméljük, hogy a jövő évi Borszék-kupán már saját versenyzőnk is rajthoz állhat.

A díjazást Bodó István versenyigazgató, Mik József polgármester vegezték, a támogatók pedig, termékeikkel ajándékozták meg a kutyákat és gazdijukat.

Aki a kutyákat szereti, rossz ember nem lehet, tartja a mondas. Ezek szerint sok jó ember van, mert főleg a második versenynap sokan kikíváncsoltak a verseny színhelyére.

Farkas Aladár

BORVÍZ KUPA BORSZÉKEN 2009. JANUÁR 25.

A szegényes hóviszonyok ellenére mégis lehet sízni a Kisbükkhavason, ezek a tájak a mi kis alpesek, szeretem én mondani, és nem tévedek, mert tényleg gyönyörű helye ez Borszéknek, a már régebben kivágott erdők is kezdik összeszedni magukat, regenerálódnak a természet jóvoltából... mi csak meg kell (kellene) becsüljük ezt az ajándékot.

A jó hangulat jellemezte a sízni szerető gyerekeket, akik klubtársaikkal, a maroshévíziekkal szálltak versenybe.

Az első helyezeket kupával, aranyéremmel és oklevéllel jutalmaztuk. A második helyezéért ezüstérem és oklevél, a harmadik helyezéért pedig, bronzérem és oklevél járt.

Dicséretben részesítettük a IV, V, VI helyezést elért gyerekeket.

Korcsoport szerint a következő eredmények születtek:

Óvodás lányok		
I	Straff Amanda	Borszéki siegylet (BSE)
II	Karácsonyi Krisztina	Maroshévízi Sportiskola (MSI)
III	Hámos Roxana	(MSI)

I – II oszt fiúk		
I	Szvinyuk Szilárd	(BSE)
II	Sütő Róbert	(MSI)

III – IV oszt lányok		
I	Kiss Timea	(MSI)

V – VI oszt lányok		
I	Kopot Bianca	(MSI)
II	Karácsonyi Renáta	(MSI)
III	Straff Barbara	(BSE)
Dicséret	Szabó Kinga	(BSE)
Dicséret	Csibi Pálma	(BSE)
Dicséret	Péter Edina	(BSE)
Dicséret	Bereczki Brigitta	(MSI)

V – VI oszt fiúk		
I	Szabó Dávid Hunor	(BSE)
II	Kiss Vilmos	(MSI)
III	Péter Előd	(BSE)
Dicséret	Szvinyuk Sándor	(BSE)
Dicséret	Hámos Hunor	(MSI)

VI – VII oszt lányok		
I	Bence Henrietta	(MSI)
Dicséret	Kozma Edith	(BSE)

VI – VII oszt fiúk		
I	Szereceán Osszián	(BSE)
II	Teslovan Cosmin	(MSI)
III	Ladó Tihamér	(MSI)
Dicséret	Ferencz Alex	(BSE)
Dicséret	Veres Ervin	(MSI)

Helyezés	Név	Csapat
I	Szőcs Emese	(BSE)

IX - XII oszt fiúk		
I	Fodor Lóránd	(BSE)
II	Rácz Norbert	(BSE)

A versenyt a borszéki siegylet szervezte. Jó alkalom köszönetet mondanunk Sajgó Ignác úrnak, aki lehetővé tette a felvono felszerelését a Kisbükkhavason, működésére villanyáramot is biztosított.

Február 15-én a „Lőrinc Pál” Kupát és ha velünk tart az idő a Hóünnepélyt szervezzük március elején. Mindkét rendezvényünkre szeretettel várjuk a kedves Borszékieket.

Január 15-én Maroshévízen a helyi Sportiskola rendezte a „Cälimanul” kupával díjazott **országos síversenyt** az V – VIII oszt. számára (Mogyorosi sípályán), amelyen a Borszéki Siegylet is részt vett öt gyerekkel.

Ott voltak a predeali, csíkszeredai és gyergyószentmiklósi sportiskolák csapatai is.

Ha dobogós versenyző nem is volt a BSE-nek, a csapat összesítve jól szerepelt, az egyéni eredmények felülmúlták sok sportiskolás eredményét.

Ugyanitt utolsó nap, tehát 16 – án, egy nyílt versenyt is szerveztek, minden korcsoport részt vehetett, itt eredményesebbek voltunk.

V - VIII oszt. lányok III helyen Péter Edina végzett

IX – XII oszt lányok I hely Szőcs Emese

IX – XII oszt fiúk II hely Fodor Loránd

III hely Rácz Norbert

Ide kívánczik még: a borszéki siegylet gyerekcsapatának 10 tagja igazolt sportoló a Román Sí és Sífutó Szövetség által. Nem kis büszkeséggel kell tudatnom, hogy ennek a sportágnak tagjai, többek között, Tófalvi Éva és Miklós Edit is, ők nemcsak Hargita megye de Románia élsportolói az ágazatban.

(megtekinthető a www.frschibiatlon.ro,
documente federatie).

Szabó Tibor

VANDÁL KEZEK LEDÖNTÖTTÉK A KOSSUTH-KOPJAFÁT

Borszék viszonylag szegény emlékhelyekben, köztéri szobrokban. A rendszerválás után próbálkoztunk pótolni a hiányosságot. Elődeink méltó emlékművet emeltek a borszéki hágó mindkét oldalán, amelyre 1998. augusztus 14-én kétnyelvű emléktáblát helyeztek el a Baross Gábor Alapítvány, a Magyar Közlekedési és Közművelődésért Alapítvány, a Magyar Közúti Fuvarozók Egyesülete és a csíkszeredai Román - Magyar Baráti Társaság. Ezáltal adóztak Baross Gábor emlékének, akinek az idejében épült az út. Kilenc tevékeny esztendő tud maga mögött a „vasminiszter”, aki jeles gazdaságpolitikus hírben állt és Széchenyi reformeszméinek híve, kivitelezője volt.

Azt a táblát ismeretlen tettesek összetörték 2004. márciusában. A borszéki önkormányzat helyettesítette azt.

Most március első napjaiban ismeretlen tettesek kidöntötték azt a Kossuth-kopjafát, amit szintén a borszéki Önkormányzat állított, a 2000-es évek elején, az alsóborszéki Emlékparkban. Itt koszorúzunk minden évben, március 15-én és október 6-án.

Ez alkalommal is borszéki Önkormányzat gyors intézkedése révén sikerült sértetlenül visszaállítani az emlékoszlopot. Akaratlanul feltevéődik a kérdés, ki nem fér el ezektől az emlékhelyektől, emlékoszlopoktól?

F. A.

KÖSZÖNET

Örömmel tudatjuk a kedves olvasókkal, hogy a **Borvímúzeum** újabb termékekkel gazdagodott, a jóakarató adakozók jóvoltából. Ezúton mondunk köszönetet *Csortea Évának* az archív fotókéért, *Fazakas Gabriellának*, a régi borvizes üvegekért, *Fazakas Ignác* bányamérnöknek a ligit és barnaszén darabokért, valamint *Simon Lehelnek* a címkegyűjteményért. Továbbra is szívesen fogadunk adományokat, felajánlásokat. *Tisztelettel, Farkas Aladár*

BORSZÉKÉRT ALAPÍTVÁNY

Str. Topliței nr. 1

ISSN 1224-1709

Felelős szerkesztő: Kolbert Tünde

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Mihály Emese, Patka Sándor

Fotók: Farkas Aladár, Patka Róbert

Számítógépes szerkesztés:

Simon Ottilia, **DTP Stúdió**, Székelyudvarhely

Nyomda: Demaco – Székelyudvarhely